

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

ימי-עיון: טכנולוגיה ורפואה

ועד רבני חב"ד מקיים שני ימי-עיון בנושא טכנולוגיה ורפואה על-פי ההלכה. ימי-העיון יהיו א"ה בימים ראשון-שני, י"ז-י"ח בטבת, בבית ההארכה בית וגן בירושלים. בימי-העיון יקיפו הדוברים סוגיות מרכזיות בשאלות המתעוררות לנוכח ההתפתחות העצומה בנושאים הטכנולוגיים והרפואיים. טל' 08-9493176.

נסיעה לאוהלים

לקראת יום ההילולא של בעל התניא, בכ"ד בטבת, מתארגנת נסיעה קבוצתית לצינונו בהאדיט שבאוקראינה. המסלול יכלול גם שבת במזיבוז', סמוך לצינון הבעש"ט, וביקור בצינוני המגיד ממזריטש, רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב ואדמו"ר האמצעי. טל' 050-4101083.

טבת בחורף עם מלכהלי

עוד הפקה לילדים בסדרת ההפקות של מלכהלי, והפעם טבת בחורף - שישה-עשר שירים ודקלומים מקוריים, לחודש טבת ולעונת החורף. זה תקליטור לשמיעה, לילדים בני שנתיים עד חמש ולאימהות. טל' 1-700-704120.

שלומי וסתם בבית-המקדש

הגב' רחל נועם מכפר-חב"ד הפיקה תקליטור מיוחד שנועד להנחיל את תודעת המקדש לילדי ישראל. השחקן שלומי לניאדו והדמות החיננית 'סתם' עוברים חוויה מרתקת בבית-המקדש, בהדרכת ה'כוהן'. טל' 03-9607063.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
4:15	4:47	5:19	4:32
5:19	5:52	6:14	5:31

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

חיים בצל האיום הקיומי

אין עוד מדינה בעולם שאיביה מדברים בגלוי על השמדתה. אסור לנו לעצום עין לרגע קט, ותמיד אנו זקוקים לשמירה ולהגנה של הרועה, הקב"ה, שומר ישראל

מפעם לפעם אנו מזדעזעים נוכח גילויי השנאה הללו. פה ושם מצליח ביטוי בוטה במיוחד לפרוץ לתודעתנו. גם אז אנו נוטים לפטור את העניין כטירוף שולי וזניח. אולי כך אנו מגינים על עצמנו. הלא אי-אפשר לנהל חיים תקינים כאשר איום נורא כל-כך מרחף מעל ראשינו.

העובדה שעכשיו איננו עומדים חסרי-ישע מול האיומים הללו, תורמת לתחושת הביטחון שלנו, אבל בעצם זה מצב שביר מאוד. נגזר עלינו לחיות בצל איום קיומי ממשי, ואין עוד מדינה בעולם שמאויימת כל-כך. אסור לנו לעצום עין לרגע קט, ותמיד אנו זקוקים לשמירה ולהגנה מצד הרועה, הקב"ה, שומר ישראל.

בעיניים פקוחות

בטבע, בעלי-חיים המאויימים על-ידי טורפים, מפתחים חשדנות רבה. הם קשובים לכל אֶוֶשה ולכל סימן אזהרה. אצלנו התהליך הפוך - אנו עוצמים עיניים מול הסכנות, ומשלים את עצמנו בתקוות-שווא.

לא היה צריך להיות נביא כדי לדעת שהסכמי אוסלו ימיטו עלינו אסון. כל נורות האזהרה להטו באדום זוהר. ראשי המחבלים אף אמרו בפירוש שכוונתם לקבל מאיתנו 'בשלום' את כל מה שאפשר לקבל, ואחר-כך לפתוח במאבק על 'שחרור פלסטין', מעמדה חזקה יותר. כל בר-דעת היה יכול לשער שביום מן הימים יופנה הנשק שמסרנו לידיהם - נגדנו. אבל אצלנו אמרו שלא צריך לראות שחורות ושראוי להיות אופטימיים ולקוות לטוב.

תופעה זו ראינו גם בימי השואה. יהודים העדיפו לעצום עין, לא להאמין לידיעות הקשות, ללכת שבי אחרי מערכת ההונאה הנאצית. האם זה משהו שטמון באופי היהודי?

בהחלט עלינו להיות אופטימיים. ודאי שצריך לחזק את האמונה "כי לא ייטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב". אבל לצד האמונה עלינו לעמוד ערים נוכח הסכנות, ואז נזכה שהקב"ה יראה לנו את ניסויו ויביא אותנו אל הגאולה האמיתית והשלמה בקרוב ממש.

ביום ראשון הקרוב נציין בתענית את עשרה בטבת, היום המר, שבו החל המצור על ירושלים. היום הזה מסמל את ראשית החורבן, שהוביל לגלות. לאחר השואה קבעה הרבנות הראשית את היום הזה ליום זיכרון לקדושי השואה שיום פטירתם לא נודע. כך היום הזה מחבר את אסון חורבן הבית הראשון, שאירע לפני אלפיים וחמש-מאות שנה, והשואה הנוראה שאירעה בדור האחרון.

כשאנחנו צמים בעשרה בטבת אנחנו לומדים לחשוב במונחים היסטוריים, ויש לזה חשיבות עצומה דווקא במציאות שבה נושבת רוח של כאן ועכשיו. האווירה הציבורית בימינו מוכתבת מהכותרות של הבוקר ומהלחצים של ההווה. התוצאות ארוכות-הטווח של המעשים וההחלטות אינן מעניינות כל-כך את הציבור. לכן חשוב כל-כך לזכור את העבר, כי אז הדברים מקבלים פרספקטיבה אחרת.

האם אנו ערים?

עוסקים אצלנו הרבה בשואה. לומדים עליה, מספרים את סיפורי הניצולים, יוצאים למסעות לאתרי ההשמדה. אך האם אנו ערים די הצורך לעובדה שממש כשם שהנאצים יימח-שם הגו את תכנית ההשמדה של העם היהודי, כך זוממים לעשות גם שונאי-ישראל בימינו?

מיליוני בני-אדם סביבנו מדברים בגלוי על השמדתה של ישראל. לא על מלחמה בה, לא על פגיעה בעוצמתה, לא על כיבושה - אלא על השמדתה. הדברים נאמרים בראש חוצות, מתפרסמים בכלי-התקשורת, מובעים בשירים ובמאמרים, בנאומים ובספרים. האיראנים, למשל, אינם מסתירים כי זו אחת המטרות של שאיפתם להשיג נשק גרעיני, כדי למחות את ישראל מהמפה, היו לא תהיה.

הקריקטורות בעולם הערבי זהות כמעט לגמרי לקריקטורות הארסיות של גרמניה ערב השואה. אותם דימויים מפלצתיים. אותו ניסיון לצייר את היהודי כשטן האנושות, כמקור כל הרוע. אותה שאיפה כבושה לחסל את היהודי ולהעבירו מן העולם.

הבטחה שמתקיימת מיד

הבטחת הגאולה

שני הרבדים האלה קיימים גם בנוסח ההגדה "והיא שעמדה". מי זאת 'היא' שעמדה? על כך יש שני פירושים: (א) 'היא' זו ההבטחה (והדברים באים בהמשך למה שנאמר קודם לכן: "ברוך שומר הבטחתו לישראל"); (ב) 'היא' זו השכינה, שנמצאת עם בני-ישראל בתוך גלותם, והיא העומדת לנו להצילנו מיד אויבינו.

אך למעשה שני הפירושים האלה אינם אלא רובד חיצוני ופנימי של אותו דבר. בהיבט החיצוני, 'היא' זו ההבטחה, אך בהיבט פנימי יותר, ההבטחה מתממשת תיכף ומיד, ומשמעותה שהשכינה נמצאת עם בני-ישראל בגלותם, מכיוון שדיבורו של הקב"ה נחשב מעשה. וכמו-כן גם הגאולה טמונה בתוך הגלות, שכן גם הבטחתו של הקב"ה "ואנוכי אעלך גם עלה" מתקיימת בפועל ברגע ההבטחה, כפי שייראו הדברים בגלוי בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלמה.

(תורת מנחם כרך ח, עמ' 80)

הדיבור הוא כבר ביצוע הדבר.

בשונה מבן-אדם, שדיבורו אינו פועל דבר, הקב"ה ברא את העולם כולו בדיבור – "בעשרה מאמרות נברא העולם". הדיבור האלוקי הוא שברא את העולם והוא המקיים אותו בכל רגע ורגע, כי דיבורו של הקב"ה הוא פעולה ממשית לכל דבר.

שני רבדים

וזו המשמעות העמוקה של הבטחת הקב"ה – כאשר הקב"ה הבטיח "אנוכי ארד עמך מצרימה", נעשה כן בפועל והשכינה ירדה עם יעקב ובניו למצרים. ההבטחה הזאת התקיימה גם בשאר הגלויות, כפי שאמרו חז"ל: "בכל מקום שגלו, שכינה עמהם".

נמצא אפוא שהבטחתו של הקב"ה יש בה שני רבדים: ברובד החיצוני זו הבטחה, דיבור, שכביכול זקוקה להתממשות; אך ברובד הפנימי, עצם ההבטחה היא כבר התממשותה, כי דיבורו של הקב"ה הוא בבחינת מעשה.

ו עקב אבינו חשש מאוד קודם ירידתו למצרים, כפי שנאמר בזוהר ש"בשעה שנסע ישראל לרדת בגלות מצרים, יראה ואימה גדולה נפלה עליו". הקב"ה הרגיעו והבטיחו: "אל תירא מִרְדָּהּ מצרימה... אנוכי ארד עמך מצרימה, ואנוכי אעלך גם עלה".

הקב"ה הבטיח לאברהם ולנביאי ישראל שיגן וישמור על עם-ישראל ויגאל אותו בסופו של דבר. ההבטחה הזאת היא השומרת ומגינה עלינו, כפי שאנחנו אומרים בנוסח ההגדה של פסח: "ברוך שומר הבטחתו לישראל... והיא [=ההבטחה] שעמדה לאבותינו ולנו".

הדיבור הוא המעשה

הבטחה של הקב"ה אינה דומה כלל וכלל להבטחה אנושית. כשבן-אדם מבטיח דבר-מה, הרי זה רק דיבור, ואחר-כך צריך להביאו לידי מעשה. גם כאשר ההבטחה מתממשת, עדיין יש כאן שני דברים נפרדים – ההבטחה והביצוע. לעומת זה, על הקב"ה נאמר ש"דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה" – עצם

מן המעיין שמחה ועצבות | מאת הרב אליעזר ברוד

כשאין שמחה אין שכינה

"ועתה אל תעצבו" (בראשית מה,ה). כל הרוצה להתחבר אל הקב"ה, שנאמר עליו "עוז וחדווה במקומו", אסור לו להיות שרוי בעצבות. מי שאין לו שמחת הנפש, סימן שאינו במחיצת השכינה.

(רבי ישראל מרד"ן)

העצבות כחטא

"כי עוונתי אגיד אדאג מחטאתי" (תהילים לח,ט). כשאני מזכיר את עוונותי, "אדאג מחטאתי" – אני מכניס גם את הדאגה והעצבות בתוך החטאים.

(רבי ברוך ממוז"בד)

לגרשה בכל תוקף

רבותינו הקדושים מזהירים מאוד על העצבות, לגרשה בכל תוקף ועוז, ולברוח ממידה מאוסה ורעה זו כבורח מן המוות, להיותה רעל הממית כל רגש טוב.

(הרבי הרי"ץ מליובאוויטש)

בשמחה משיגים יותר

שאלו את רבי נחום מצ'רנוביל מה בין תיקון

רחל לתיקון לאה. השיב להם: מה שהשיגה לאה בכייתה, השיגה רחל בשמחתה.

מטמטמת את הנפש

העצבות משלוחי היצר הרע היא, לבלבל את האדם מעבודתו בלימוד התורה ושקידת העבודה, ועוד יותר אשר לאט-לאט מאבד כישרונותיו חס ושלוש ומטמטמת את חושי הנפש.

(הרבי הרי"ץ מליובאוויטש)

מקור הדאגה

"עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו" (תהילים קטו,ד-ה). העצבות באה מזאת שבני-אדם סבורים שהכסף והזהב הם מעשה ידי אדם, שרוכשים אותם בחכמה ובחריצות, ולכן הם לעולם מלאים דאגה. לכן "פה להם ולא ידברו" – אינם יכולים לפתוח פיהם לפני הקב"ה.

(רבי משה מקוברין)

תרופה בדוקה

עצבות ומרה שחורה דברים אסורים הן. 'מרירות' היא תרופה בדוקה ומנוסה להצלחה בלימוד ובעבודת השם.

(רבנו הזקן)

אמרת השבוע

תשובת הרבנית

בשבת פרשת ויגש הסבה חבורת תלמידי חכמים בביתו של רבי יוסף שטיינהארט, רבה של פיורדה. אחד המסובים הזכיר את מאמר חז"ל, שמשום שיוסף שמע עשר פעמים את אחיו אומרים לו על יעקב אביו "עבדך אבינו" או "עבדך אבי", והוא שמע זאת ושתק - נתקצרו חייו בעשר שנים. שאל האיש: הלוא בתורה לא מצאנו את הביטויים האלה חמש פעמים בלבד ולא עשר!

בעוד הרב חוכך בדעתו מה להשיב, נענתה הרבנית ואמרה: "הלוא נאמר 'הם לא ידעו כי שומע יוסף, כי המליץ בינותם'. נמצאנו למדים כי אכן שמע יוסף את הביטויים האלה עשר פעמים - חמש פעמים מפי האחים ועוד חמש פעמים מפי המתרגם, שתרגם את דברי האחים באחזני יוסף..."

החוב נפרע

ברכת האטומה, העמוסה אלפי יהודים, שעשתה את דרכה למחנה ההשמדה אושוויץ, בחודש אדר תש"ד, היה גם האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג, רבי יקותיאל יהודה הלברשטם. זו הייתה תחילתו של מסע תלאות, רצוף ייסורים על-אנושיים. הרבי היה בין אלפי יהודים שנשלחו אחר-כך מאושוויץ לעבודות כפייה בוורשה, ומשם למחנה הריכוז דכאו.

הדרך למחנה, הממוקם בדרום גרמניה, הייתה קשה מנשוא. בכל יום היה עליהם לצעוד כשלושים וחמישה קילומטרים, ללא מים וללא מזון. לאורך כל המסע לא חסכו הנאצים את מכותיהם האכזריות. לרבים לא עמד כוחם, והם נפחו את נשמתם. מתוך ששת אלפים שיצאו מוורשה הגיעו לדכאו רק כאלפיים איש.

הרבי מקלויזנבורג היה סמל של עמידה איתנה. שוב ושוב עודד את כל הנמצאים סביבו לאזור את שארית כוחם ולא להתייאש. למרות הייסורים הקשים ועינויי הגוף דבק כל העת בתפילה ובקיום המצוות, ככל שהיה יכול.

במיוחד התאמץ לקיים את מצוות התפילין. הוא היה בין היחידים שנשאו עמם תפילין, ויהודים רבים זכו לקבלן מידו ולהניחן בחטף. אולם ביום מר אחד, ב"א במנחם-אב, ערכו הקלגסים מסדר, אגב חיפוש מכאבי ומשפיל על גופם של היהודים ובחפיציהם, והתפילין היקרות נלקחו מהרבי.

מניעת האפשרות להניח תפילין גרמה לרבי סבל יותר מעבודת הפרך ואווירת היגון שסבבה אותו. אולם ההשגחה העליונה לא עזבה אותו, ובדרך בלתי-צפויה נמצאו לו פתאום תפילין. וכך אירע הדבר:

עם הגיעם למחנה דכאו מוינו היהודים וחולקו לקבוצות. הרבי שובץ בקבוצה שנשלחה למחנה היער מיהלדורף, לעבודות כפייה קשות. במחנה הזה עבד בחור צעיר מרומניה, ראובן מושקוביץ שמו. קודם שיצא לדרך תפרה לו אימו כיס נסתר בבגדו, ושם הסתיר זוג תפילין מהודרות. התפילין האלה שרדו עם כל הגלגולים שעבר, עד שהגיע למחנה מיהלדורף.

לבחור נודע כי הרבי מתייסר על שאין ביכולתו להניח תפילין. הוא בא אליו ולחש באוזנו: "רבי, יש בידי תפילין!". הרבי נשא אליו את ראשו והביט בו

כלא-מאמין. פניו נהרו. הצעיר הושיט את ידו אל הכיס הנסתר, הוציא את זוג התפילין ומסרן לרבי.

שמחתו של הרבי הייתה עצומה, כאילו שוחרר מכל הצרות. הוא ליטף את התפילין הקדושות והצניען מהר בתוך בגדיו. כשמצא שעת כושר, הניחן על

זרועו ועל ראשו, בברכו עליהן בכוונה גדולה.

"מאז היה הרבי מעיר אותי בכל יום לפנות בוקר. יחד היינו יוצאים אל מאחורי הצריף ומניחים תפילין, ועמנו יהודים נוספים, שנודע להם על הימצאות התפילין. כולנו היינו מניחים

לומדים גאולה | מאת מנחם כרוד

מלך מבית דוד

דברי ימי ישראל שזורים במערכת היחסים המורכבת בין שני מחנות מרכזיים בעם-ישראל – מלכות יהודה ומלכות יוסף. גם הגאולה קשורה בשני השבטים האלה – משיח בן-דוד (משבט יהודה) ומשיח בן-יוסף (משבט אפרים). בהקשר זה נאמר היינו, כי בזמן הגאולה יהיה איחוד מלא בין שתי המלכויות: "ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכולם... ודוד עבדי נשיא להם לעולם" (יחזקאל לז, כד-כה).

חז"ל (סנהדרין צח, סוף עמוד ב) מסבירים, שבימות המשיח לא ייחצה עוד עם-ישראל לשתי ממלכות – יהודה ויוסף – אלא המשיח, המלך מבית-דוד, משבט יהודה, יהיה מלך אחד ונשיא אחד.

שני תפקידים

כשנדייק בלשון הפסוק נגלה, שהמשיח מכונה פעם אחת 'מלך' ופעם אחרת 'נשיא' ('ועבדי דוד מלך עליהם... ודוד עבדי נשיא להם לעולם'). גם במערכת היחסים בינו לבין העם, המתוארת בפסוקים, אפשר להבחין בהבדל: כשהוא מכונה 'מלך' הנביא אומר 'מלך עליהם', ואילו כשהוא מכונה 'נשיא', נאמר 'נשיא להם'.

הפסוקים האלה מבטאים את שני התפקידים שימלא המשיח: מצד אחד הוא יהיה מלך, שתפקידו לכונן את עם-ישראל ללכת בדרך התורה, להילחם באויבי ישראל ולהשליט צדק ויושר בעולם. כמו שהרמב"ם אומר (הלכות מלכים סוף פרק ד), 'זוה עניינו של מלך בישראל בכלל: "תהיה מגמתו ומחשבתו להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהילחם מלחמות ה'".

מצד שני, המשיח יהיה גם רועה רוחני ומורה-דרך, שילמד תורה את העם ועל-ידי "תרבה הדעה והחכמה והאמת" (רמב"ם הלכות תשובה פרק ט הלכה ב). לכן הוא יהיה "בעל חכמה יותר משלמה ונביא גדול... ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה', ויבואו כל הגויים לשומעו". על שם פעולתו זו הוא מכונה נשיא, כמו ראש הסנהדרין שנקרא נשיא.

שני התפקידים הללו מיוצגים כיום על-ידי יהודה ויוסף. יהודה, שנשלח על-ידי יעקב "לתקן לו בית-תלמוד, שמשם תצא הוראה" (תנחומא ויגש יב. ילקוט שמעוני רמז קנב. הובא ברש"י בראשית מוכח), מייצג את ההנהגה התורנית, ואילו יוסף, המשנה למלך במצרים, מייצג את המלכות.

זוה החידוש שיהיה בביאת המשיח – הקב"ה יחבר את 'עץ יהודה' ואת 'עץ אפרים' ל'עץ אחד', ובמשיח יתמזגו ויכללו שתי תכונות ההנהגה הללו והוא יהיה גם מלך וגם רב ומורה-דרך. לכן כשהמשיח מוגדר 'מלך' הלשון הוא 'מלך עליהם', שכן המלכות, מעצם טבעה, עניינה שלטון על העם, והמלך מרוםם ונבדל מהעם. ואילו כשהוא מכונה 'נשיא', נאמר 'נשיא להם', כי תפקידו השני של המשיח, היותו רב ומורה-דרך, נעשה מתוך קרבה אל העם, ולכן הלשון הוא 'נשיא להם'.

הנשיאות נצחית

אף-על-פי שיעקר חידושו של המשיח הוא בעניין המלכות – שיתקן את העולם כולו להתנהג כראוי ולעבוד את ה' – בכל-זאת יש יתרון מיוחד בעניין הנשיאות והוראת דרך ה'. שכן פעולת המלכות עניינה רק תיקון העולם והכשרתו לתכליתו, אבל לאחר שהפעולה הזאת מסתיימת והעולם מגיע לתיקונו, כבר אין צורך כל-כך בפעולתו של המשיח כמלך, ועיקר תפקידו של המשיח ללמד את העם ולהורותם את דרך ה'.

התכלית האמיתית היא לגלות בעולם את האמת האלוקית, שזה עניינה של הנשיאות. לכן דווקא בעניין הנשיאות נאמר "דוד עבדי נשיא להם לעולם", שכן עיקר הנצחיות של מלכות המשיח אינה בעניין המלכות אלא דווקא בהשפעתו כנשיא ורועה רוחני, ש"ילמד את העם ויורה אותם דרך ה'" (ראה לקוטי שיחות כרך לה, עמ' 206).

וחולצים את התפילין במהירות, כדי לאפשר לרבי זמן ארוך יותר. הדבר היה כרוך בסכנה גדולה, כי בכל רגע עלול היה לצוץ חייל גרמני, והיה עושה סוף מר לתפילין ולמניחיהן, סיפר לימים ר' ראובן מושקוביץ.

הרבי, שחש תודה עמוקה לבחור הצעיר, היה אומר: "ראובן, זכור-נא! אני חייב לך!". הוא אף הוסיף: "עוד נתראה בארץ-ישראל!".

המלחמה הסתיימה. ראובן עבר לשווייץ, ולאחר מכן עלה לארץ-ישראל והשתכן בבני-ברק. עברו שנים, ובשנת תש"כ עלה ארצה הרבי מקלויזנבורג וקבע את משכנו בעיר נתניה.

ראובן חיפש הזדמנות מתאימה להתראות עם הרבי, ויום חמישי אחד בא למעונו. הוא עמד לפני הרבי ושאל אם הוא מכירו. ברגע הראשון לא זיהה אותו הרבי, שכן בהיותם במחנה היה ראובן בחור צנום וכחוש, ועתה נראה אחרת לגמרי. ראובן גחן אל אוזנו של הרבי ואמר: "זה אני ראובן – של התפילין...".

באותו רגע תפסו הרבי בשתי ידיו בחיבה גדולה ושוחח עמו ארוכות על כל מה שעבר עליו בשנים שחלפו. כשבאה העת להיפרד אמר לו הרבי כי רצונו לארח אותו ואת בני-ביתו אצלו בשבת. באותה שבת הושיבו הרבי לידו וכיבדו באופן מופלא ובלתי-ריגלי, ובמוצאי השבת, בטרם נסע לביתו, אמר לו: "זכור את הבטחתי מאז. אני חייב לך. אם יום אחד תזדקק לעזרתי, אל תהסס לפנות אליי".

עברו שנים. ראובן החל לחוש כאבים, ולאחר בדיקות מקיפות נאמר לו כי הוא לקה במחלה חשוכת-מרפא בריאותו. הוא ובני משפחתו נבהלו מאוד. פתאום נזכר בהבטחתו של הרבי. מיד קם ונסע אל ביתו של האדמו"ר בנתניה.

כאשר נכנס אל חדרו והציג את אבחנת הרופאים, שקע הרבי בהרהור קל, ולאחר מכן אמר: "אין לך כלום! שוב לביתך והכול יבוא על מקומו בשלום". ראובן התקשה להאמין וחזר על דברי הרופא ותיאר את כאביו וייסוריו, אולם הרבי הסה אותו וחזר ואמר: "הלאו אמרתי לך שהכול בסדר. סע לביתך והסר דאגה מליבך!".

ראובן חזר לביתו, וכפי שאמר הרבי כך היה. הכאבים חלפו כליל והמחלה נשכחה. ראובן חזר להיות כאחד האדם. הוא זכה לחיות עוד שנים רבות, ולימים אמרו הרופאים כי עשרות שנים קיננה בגופו המחלה הקשה, ובשעה שאחרים במצבו היו מתפתלים בייסורים, הוא כמעט לא הרגיש דבר.

הבטחת הרבי התקיימה. החוב נפרע במלואו.

"לא תקום פעמיים צרה, לא מעין דילה ולא מקצתה. ואדרבה, יהיה אך טוב וחסד בטוב הנראה והנגלה לכל יהודי, ולכל בני-ישראל, בכל מקום שהם" (הרבי מליובאוויטש)

פתגם חסידי

פיצוי לניצולים - עשיית צדק

אורי: המילים האחרונות של אבא

להוציא מה שאפשר

כאן הוסמך לרבנות והקים את משפחתו בבני ברק. כשנחתם הסכם השילומים עם גרמניה למד את ההסכמים לפני ולפנים, בשאיפה "להוציא מהגרמנים כל מה שאפשר", כדבריו. "במהרה נהפכת למומחה בתחום". את ידיעותיו הוא משתף עתה עם ניצולי שואה אחרים.

בהבעת הוא נאבק בבנקים ישראלים בתביעה להשבת כספים שהפקידו קרבנות השואה. "הבנקים כבר הרוויחו על הכספים האלה דיי והותר, ועליהם להחזירם לעם ישראל", הוא אומר.

ב עשר השנים האחרונות מקדיש ר' מיכאל אוריך את עיתותיו לסיוע לניצולי השואה. הוא הקים בבני ברק, בשיתוף העירייה, את 'מרכז המידע לניצולי שואה', הפועל בהתנדבות (טל' 03-6186090). לפני כמה שנים פתח עוד מרכז מידע בירושלים, ב'בית משגב לקשיש'. המטרה העומדת לנגד עיניו היא לסייע לניצולי השואה לקבל את מלוא הכספים המגיעים להם. בפיצויים האלה, שמתקבלים מרמדינות שבהן התרחשה השואה, הוא רואה סוג של עשיית צדק ונקמה.

"אנחנו מדריכים את הפונים בנוסחי החוקים והטפסים, ואם אנו נתקלים בבעיה משפטית סבוכה, שאיננו יכולים לפתור, אנו מפנים אותם אל עורך דין ישר, שטובת הלקוח מול עיניו ולא הרווחים שלו", הוא אומר.

פרידה לעולמים

הוא נולד בפולין לפני 75 שנים. שנות ילדותו הראשונות עברו עליו בבית נאה בשכונה מרווחת. ואז באה השואה והחיים היפים התחלפו בפחד מוות יום-יומי. תחילה המעבר לגטו הצפוף והמאבק התמידי לחיים. גם בגטו נמשכו החיים היהודיים. "בלילות שבת אימא הדליקה נרות ועשינו קידוש ו'סעודה', עם מה שהצלחנו למצוא, בדרך-כלל פרוסת לחם או תפוח אדמה. בזמן שפעלו בתנאי כנסת הלכנו ל'שטיבל' הקרוב. האנשים התפללו בשקט, ללא צעקות או בכי. כל אחד שקע בתחינה הפרטית שלו", הוא מספר.

הילד הוחזר

מיכאל מדבר בהערכה גדולה על האישה שהצילה את חייו: "היא הייתה דמות נדירה. היא לא חסכה ממני דבר גם לאחר שהכסף שקיבלה מאבא אזל. בבוקר הייתה יוצאת לעבודה במפעל למטוסים, ובשונה הייתה מביאה אוכל גם בעבורי. אינני יודע אם חסכה מפיה או קיבלה עוד מנה. לאחר השחרור נכנסו לבלוק שלנו שני רבנים - רב צבאי אמריקני, ורב במדי חייל פולני. הלנה אמרה להם שהיא מחזיקה בילד יהודי וברצונה להשיבו אל עמו".

הנער התחיל לחפש את קרובי משפחתו, והתברר כי כל משפחתו המורחבת הושמדה ורק הוא ודוד אחד נותרו בחיים. הוא הועלה לאנייה שנסעה לארץ-ישראל. כאן נשלח לבני ברק, לבית-הילדים שייסד הרב כהנמן. "את המוסד ניהלה הגברת מונק, שגידלה דורות של ילדים שכולם ראו בה אם שנייה. תרומתה לחיי אין לה שיעור", הוא מדגיש.

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הפטורים מן הצום

שאלה: מי חייב לצום בעשרה בטבת?

תשובה: כתב הרמב"ם: "יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן, כדי לעורר הלבבות לפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זיכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שביזיון דברים אלו נשוב להיטיב, שנאמר (ויקרא כו, מ): 'התוודו את עוונם ואת עון אבותם'..."

משמעות הצום היא, שלא דיי בתשובה ובחשבון-נפש, אלא גם הגוף צריך להרגיש את העניין, ב'מיעוט חלבו ודמו' בגשמיות. על-כן, כל איש ואישה בריאים, מעל גיל מצוות, חייבים לצום בימים האלה, מעלות השחר ועד צאת הכוכבים.

ילדים לפני גיל מצוות פטורים לגמרי, ואין לחנכם לצום אפילו 'לשעות' (אך יש להימנע מלתת להם ממתקים

וכדומה). **חולה**, אף שאין בו סכנה, פטור מהתענית, וכמורכך זקן תשוש-יכוח שמצטער הרבה בתעניתו. גם **ילדת** (או מי שעברה הפלה), עד שלושים יום מלידתה, פטורה מהצום. **מעוברת** (שעברו שלושה חודשים מהריונה, או לפני-כן אם היא סובלת מחולשה, מהקאות או ממחשבים), וכן **מינקת** (עד עשרים וארבעה חודשים מהלידה, ורבים מקילים בכך גם אם פסקה מלהניק) פטורות מהצום.

כל אלה רשאים לאכול כשירצו, ואינם צריכים להמתין עד שיסבלו מן הצום או לאכול מעט-מעט. עליהם לאכול בצנעה כפי צורכם, אך לא יתענגו במעדנים.

ובזכות התענית והתפילות נזכה במהרה לביאת משיח-צדקנו ולקיום ההבטחה (זכריה ח, ט): "כה אמר ה' צב-אות: צום הרביעי (י"ז בתמוז, החודש הרביעי מניסן) וצום החמישי (תשעה באב) וצום השביעי (צום גדליה) וצום העשירי (עשרה בטבת) יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

מקורות: רמב"ם הל' תעניות פ"ה ה"א. תוס' ע"ס' תקנ ונו"כ, נשמת אברהם שם, וילקוט יוסף (ה) עמ' 530, וש"פ.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-604-1020